

8
DE
PLACENTA PRAEUIA
IN PARTV

CONSENSV

GRATIOSI MEDICORVM ORDINIS
IN REGIA VIADRINA
GRADVM DOCTORIS MEDICI-
NAE ET CHIRVRGIAE

CAPESSVRVS

D. XI. IANVAR. CIDICCCXCI.

DISPVTABIT

ANDREAS GEORG. ALEXAND. KOELPIN
GRYPHISWALDIA - POMERANVS.

TRAIECTI AD VIADRVN,
E TYPOGRAPHEO APITZIANO.

DE
PLACENTA PRAEVIA
IN PARTU

CONSILII
GRATISSIMI MEDICORUM ORDINIS
IN REGIA VIADRINA
GRADVM DOCTORIS MEDICI
NATI ET CIVIS REGIAE

D. N. GEORGII ALBERTI
MAGISTRI GREGORII ALBERTI
CANTUARII REGIAE VIADRINAE

PATRI OPTIMO

A. B. KOELPIN

M. D. PROFESSORI HIST. NATVR.
GYMNASIO ACAD. ET PHY-
SICO STETINENSI REL.

NEC NON

OTTO OTTINO

A. B. KOFFLIN

DR. D. THEOLOG. HIST. NATURAL.

GYMNASIO ACAD. DE. VIT.

SICQ. S. P. H. S. P. H. S. P. H.

MIC. KON

COGNATO MAXIME VENERABILI
ALEX. KOELPIN
S. R. M. DAN. A CONSIL. IVSTITIAE
AVLAE REG. CHIRVRGO ET PROF.
CHIRVR. IN ACAD. CHIRVRG.
HAFNIENSI RE

COGNATO MAXIMO VENERABILIS
ALEX. KOBELIN
S. R. M. A. COM. VESTITAE
SACR. THEOLOG. ET LEGIS
CHURCH. IN SACRA CHURCH.
HATINSEL 1784

SECRETARIIS VIRIS

NON VINCULO SANGVINIS SOLVM
SIBI CONIVNCTISSIMIS

SATIUM SED ETIAM

INNUMERIS IN SE COLLATIS BE-
NEFICIIS

INPRIMIS VERO EO

QVOD STVDIORVM MODERATORES

SESE PRAEBERE HAVD DE-
DIGNATI SINT

AETERNVM DE SE MERENTIBVS

GRATIOSISSIMO ET OBSEQVENTISSI-
MO ANIMO

HAS QVALESCVNQVE

STVDIORVM PRIMITIAS

HVMILLIME

D. D. D.

AUCTOR.

INTRODVCTIO.

Genus humanum, licet plurimis
in rebus statu gaudeat reliquis ani-
malibus longe anteferendo: attam-
en, si sanitatem bestiarum cum
agmine morborum comparaueris,
quos homo, variis voluptatibus, po-
tissimum vero irregulari atque a sim-
pli-

A

placitissimo, a natura ipsa monstrato, vitae genere aberrante, sibi ipse parat, non est, quod, hoc respectu, non lubenter statum suum cum illo reliquorum animantium commutari desideret. Possem varia hic allegare exempla, e comparatione morborum humani generis cum illis reliquorum animalium redundantia, nisi verborum nimiam metuerem. Sufficiat igitur id tantum indicare, quod scopo meo proximum inuenio, *partum* scilicet. Quanta facilitate, quam breui temporis spatio, quam cum virium aut conseruatione aut cita recuperatione, quotidie pecora, aut reliqua animalia domestica videmus fetum ex utero materno in lucem protrudere! Rarissima intercurrunt exempla, et haec saltem inter ea animalia, quae iam statum naturalem exuerunt, et hominum ser-

feruitia facta sunt, v. c. in equis*),
 quod alius ope ad fetum excluden-
 dum indigeant. Nunquam autem
 fere obseruatum est, animal quod-
 dam ob puerperium aut in eo obiisse.
 Homo e contrario, hoc respectu
 consideratus, et in primis ille, qui
 maiorem gradum culturae, vt aiunt,
 adeptus est, miserrimum nobis affert
 obseruationis exemplar. Parturi-
 ens femina tantis, tamque variis
 subiecta est periculis, non ipsi sal-
 tem, sed fetui quoque adhuc in vte-
 ro latenti, mortem minantibus.
 Mox affligitur grauida morbo acuto,
 mox conuellitur spastice parturiens,
 et saepius grauissimis haemorrhagiis
 vexatur, sibi fetuique, ni obstetri-
 cantis manus opem ferat, citam per-
 niciem parantibus. Sunt quidem
 conuulsiones grauidarum sat pericu-
 losum

A 2

*) Vid. LVNC *Viehartzneikunst*, Th. I. §. 343.

losum symptoma, quod, in partu si ob-
uenit, non mediocri periculo comi-
tatum est, et obstetricantem requirit,
artis suae certe peritum, nisi feminae
exitium sit paraturus. Eundem autem
periculi gradum, quin forsan maio-
rem, tenent haemorrhagiae; et ex his
ea species, quae a placenta orificio
vterino insidente oritur, omnium est
periculosissima. Quam de ultimo hoc
casu obseruationes faciendi occasio-
nem habui, ansam mihi dedit ad varia
huius argumenti colligenda: inde
dissertatio haec enata est, cui prae-
misi pauca, de placenta adhuc me-
moranda.

Placenta

Placenta uterina est ea pars, in utero grauidi contenta, qua commercium cum fetu et matre, mediante funiculo umbilicali, fit, et quae humores, praecipue autem sanguinem, pro fetus nutrimento ex utero haurit. Constat, huic scopo ut inseruiat, multitudine vasorum, tam arteriosorum, quam venosorum, parenchymate suo inter se contextorum; nervis caret. Numerus placentarum numero fetuum respondet: in homine igitur unica saltem adest, excepto statu gemellorum; in reliquis animalibus multiparis plures adsunt. In medietate crassior est, quam ad ambitum, figurae rotundae, magnitudinis diametralis circa pedis dimidii.

Affigitur placenta internae cavitati uteri, et quidem partim ope telae filamentosae, ambitum eiusdem efficientis, ligamenti, sic dicti, orbicularis, partim vasibus minimis, iisdem vasibus, quae ex utero ve-

A 3 niunt,

6

niunt, insitis vel, vt aiunt, inosculatis. Locus, vbi in interno vteri pariete affigitur, consuetus est fundus eiusdem, seu is, qui orificio e diametro est oppositus. Hic in partu naturali inhaeret placenta, et quidem in maximum et mirabile partus leuamen. Observationibus enim certis constat, eam partem vteri, vbi placenta sedet, crassissimam, et huic oppositam tenuissimam esse. Ope crassi fundi vteri, contractiones eiusdem validiores fiunt, et tenuis orificii dilatatio facilius succedit.

Intercurrunt autem exempla, vbi placenta non adcurate fundo vteri infidet et nihilo minus natura partum perficit, et hoc interdum pari facilitate. Inuenitur saepe placenta vel in antica superficie vteri interna haerens; vel sedet quoque in postica; vel etiam ad dextrum et ad sinistrum latus accreta. Attamen hi loci pro placenta non sunt naturae consentanei censendi: quippe fieri potest, et certe re ipsa fit, vt placenta ad latus quoddam accreta obliquitatem in hoc latus, aut vt adhaesio ad anticum parietem inflexio-

flexionem vteri in partem anticam producat. Varietates haec circa accretionem placentae omnes, licet partum difficilem efficiant, tamen non ea difficultate et tali periculo premuntur, quam ea, quae adhuc restat. Haec est:

Placentae accretio supra orificium vteri.

Haec si adest, necesse est, vt exoriantur haemorrhagia parturienti fetuique saepissime pessimi ominis, quae statum hunc inter grauissimos in arte obstetricia casus ponit. Oritur autem talis haemorrhagia ex dilaceratione vasorum sanguiferorum placentae, quae ex dilatationibus oris vterini dirumpendo euacuantur.

Potest vero placenta ori vterino irradiata, vel tota quanta orificio vteri supertensa esse, aut solummodo portio eiusdem ibidem inhaerere. In priori casu grauior, in altero minus grauioris momenti est, quae inde sequitur, haemorrhagia.

Iure omnes haemorrhagiae, grauidis superuenientes, etsi non e genitalibus san-

gus effluat, periculosae sunt habendae: non tamen omnes sunt eiusdem momenti, ideoque nec eandem medelam, sed saepius aliam, saepius contrariam, saepius nullam exigunt curationem. Haemorrhagias ex aliis, quam partibus genitalibus, ut v. c. haemorrhagiam grauidae ex ore, naso, pulmonibus a) etc. tacebo. Sunt autem hae diuersi generis, et a nostra probe distinguendae: haemorrhagia e genitalibus autem non solum ante, sed et post partum, atque in partu ipso locum habere potest, cui longe alia est causa, quam placenta ori uterino irradicata.

Quae partum antecedunt, haemorrhagiae sunt potissimum menstruatō, aut talis sanguinis fluxus, qui abortum praecedit. Menstruatō adeste in femina grauida videtur contra naturam; adsunt autem observationes variorum, veritatem huius probantes: ex quibus sufficiat allegasse celeberr. MYR-

SIN-

a) SAKTORPH *Unviss der Geburtshülfe. Aus d.m. Dänischen von Schröder.* Kopenh. 783. S. 98.

SINNAM *b*). Eiusmodi vero sanguinis profluuium eo a nostra discrepat haemorrhagia, quod regulariter, quouis circiter mense, recurrat, et quod quantitas sanguinis emissi valde parca obseruetur. Haemorrhagiam vero abortum praecedentem distinguimus a nostra eo, quod ante tempus vitalitatis fetus inguat. Oritur haec ex solutione placentae ab utero, vi quadam vel externa, ut ictu, lapsu, cet. vel interna, ut animi pathematibus iusto validioribus, imprimis in subiecto debili, producta, et tam diu continuare solet, quam uterus omnia, quae continebat, euacuarit, vel sponte et vi sibi propria, vel adiuuante alio.

Post partum iam peractum, haemorrhagiae oriuntur primis diebus a vasis uteri, nondum omnino clausis, quae sanguinem adhuc in iis hucusque contentum euacuant. Possunt vero etiam exoriri haemorrhagiae mox post partum a retentis adhuc secundinis in utero, extractione statim curandae.

A 5 Ori-

b) Von der Behandlung der Schwangeren und Säugenden.
Beil. I Th. S. 4.

Oritur pari modo non raro haemorrhagia
 mox post partum a placenta, violenter ab
 vtero auulsa, a portiuncula placentaе in
 vtero retenta, a paralyfi vteri, a plethora
 puerperae, ab animi pathematibus validio-
 ribus eiusdem, et praeterea ex variis aliis
 causis, si gravida alio morbo simul laborat.
 Omnes vero hae post partum subuenientes
 haemorrhagiae, iam eo ipso, quod post
 partum iam perfectum oriantur, ab illa, vbi
 placenta oblata in causa est, distinguuntur.
 Non omnes periculosae sunt, ac variae a na-
 tura ipsa, et quidem contractione vteri,
 sponte superantur.

Maioris vero momenti et magis ad
 coeptum nostrum pertinentes eae sunt ha-
 bendae haemorrhagiae, quae in partu ipso
 obseruantur. Variae enim causae, tempore
 partus, periculosum sanguinis fluxum face-
 re possunt. Potest primo, saepe quidem
 leuis, quandoque vero sat grauis haemor-
 rhagia ex ipsis in vagina fitis sanguineis vasis
 oriri, quam vaginalem haemorrhagiam vo-
 cant. Vacat tamen plerumque talis hae-
 morrhagia omni periculo; quippe vasa va-
 giniae

ginae eam producentia cum vterinis nullo commercio sunt vnita *bb*), et facile cedit in iectionibus frigidis in vaginam, et venaesectioni victuique antiphlogistico, quia tantum in plethoricis locum habere solet. Quae adhuc restant haemorrhagiae, tempore partus obuementes, multo sunt maiori periculo comitatae. Oritur scilicet periculosa haemorrhagia, si funiculus vel breuitate naturali, vel motu validiori fetus dirumpitur. Fetus mors, ni statim obstetricatio fiat, inde est sequela necessaria. Funiculus iusto breuior pariter haemorrhagiam efficit, quae in eo, quod inter dolores augeatur, cum nostra conuenit; hoc si accidit, placenta vi ab vtero vellitur, quod haemorrhagiam facit funestissimam et matri fetuique exitiosam, ni obstetricans versione partum celeriter finire festinat. Placenta quoque ipsa, licet non infideat ori vterino, ex parte soluta esse potest ab vtero, quod etiam prouocat sanguinis fluxum, vires parturientis quidem valde debilitantem, aut fetus mortem non ab-

bb) Paulo aliter sentit PHIL. ADOLPH BOEHMER
in *Obseru. anatom. Fasc. II. Tab. V.*

absolutè inducentem. Ruptura vteri in parte eiusdem collo vicina, magna et immedicabili, atque me iudice absolute lethali comitatur haemorrhagia. Demum vas quoddam sanguiferum vteri tantopere extensi si dirumpitur, oriatur, necesse est, haemorrhagia, pro magnitudine vasis dirupti plus minusue exitiosa.

Tantum de aliis haemorrhagiis, partum aut comitantibus, aut antecedentibus, aut insequentibus. Omnes haec non aequale cum nostra inducunt periculum. Necesse igitur est, hanc ab omnibus aliis probe distinguere. Inter symptomata huic soli propria inuenimus inprimis id, quod exploratio vaginalis praebet ad diagnosin huius partus, per symptomata periculosi, maxime idoneum, et, si ita dicere licet, quasi pathognomonicum: quod nempe digitus explorans, si orificium vteri iam dilatari incepit, in eo detegat corpus spongiosum, in eodem haerens, massae carneaee simile; quod ideo etiam ab imperitissimo quoque, in parturientis exitium, facile pro mola habetur. Huic si superuenit haemorrhagia, sub doloribus ipsis
refur-

resurgens, extra omnem dubitationis aleam ponitur iudicium de oblata placenta. Sola vero haemorrhagia, inter dolores ad partum intensa, alias quoque adesse potest, et quidem speciatim, si ob funiculum iusto breuiorem placenta ab utero auellatur.

His expositis facile erit, ideam de symptomatibus, eiusmodi partus speciem tam praeeuntibus, quam concomitantibus atque insequentibus, sibi formare.

Experientia compertum est, orificium uteri non ante principium ultimi grauiditatis mensis aperiri, nisi violentia quaedam grauidae contingat, aut physica, aut e mente originem ducens. Omnia igitur, quando ex voto grauidae succedunt, nec vlla re turbatur, quae utero gestat, necesse est, eam ad principium vsque grauiditatis ultimi mensis, omnimode tranquillam restare, neque vllum symptoma obseruari in illa, nisi quod partus felicem terminationem sperari iubet.

Si vero propior exploratio vaginalis instituitur, iam magis suspectum aliquod inue-

inuenitur, quod non tam cum naturali statu consentaneum reperitur, quam ea, quae antea diximus. Quando enim grauida ultimis exploratur mensibus (in partu naturali), segmentum vteri inferius magis rotundatum a capite iam descendente inuenitur, quod vero in hoc nostro casu non est. Inuenimus enim hic corpus capite mollius, et quidem primo per segmentum inferius vteri; orificium vero vteri situ non mutatum et ut in partu naturali inuenitur, scilicet in axe peluis.

Simulac autem, versus principium ultimi grauiditatis mensis, os vterinum incipit dilatari, inopinato casu et absque vlla violentia externa, aut vlla vehementis cuiusdam animi pathematis praegressione, prorumpit validus quidem, mox vero cessans, sanguinis fluxus.

Quem paullo post excipit alter, tam quantitate effusi sanguinis, quam duratione fluxus, maior et periculosior.

Si grauida, post tales haemorrhagias, continuo quiescit, possunt quidem faepius

pius reditus sanguinis fluxuum moderari, non vero omnimode praecaueri. Mediocri enim et saepius, ut videtur, leuioris momenti corporis animiue motu, reuiuiscunt haemorrhagiae: quae, quo citius saepiusque recurrunt, semper largiores, diutius durantes, et celerius redientes eueniunt.

Vltimis autem diebus delapsi grauiditatis spatii, miserrimum tali in statu parturiens affert adspectum. Ipso enim partu, veris sic dictis ad enitendum doloribus ingruentibus, sanguis paene non interrupte continuante riuo effluere pergit, et grumos coagulati sanguinis in vagina formatos, ibidemque haerentes, secum ducit. Hoc in statu tempus est, orificio vteri licet paullum aperto et crasso, quod saepius inueni, (cfr. Hist. III.) absque vlla remoratione parturienti succurrere; quod si negligitur, miserrime femina ut pereat, necesse est.

Fetum in eiusmodi iam iam descriptis haemorrhagiis, quando sanguis per quoddam tempus riuo continuo effluxit, vita priuari oportet. Mater vero interdum diutius

tius, interdum non tam diu, quam fetus viuit, scilicet quoad sanguinis fluxus aut diu iam durauit, aut nuper incepit, obstetricante in auxilium vocato. Sibi ipsi relicta mater, aut obstetricante iusto serius aduocato, (quod pro dolor saepissime fit) certis morti passibus obuiam it. Moritur autem vel ante partum finitum, et tunc vel cum, vel sine motibus conuulsiuus, vel in partu c), vel in puerperio, et tunc vel ex debilitate sola, vel ex debilitate cum conuulsionibus, cuius rei ipse exemplum vidi d). Solent autem mortem tum annunciare: dolorum imminutio, quoad vehementiam, ita, vt demum omnino cessare videantur, reliquaque morti communia indicia, vt pulsus debilis, frequens, et intermittens, oculi caligantes, susurrus aurium, extremitates immobiles; frigidae, frigidique sudores, quibus interdum superueniunt conuulsiones.

De methodo medendi, quando placenta orificio irradicata sanguinis profluuii est causa, optimi in arte obstetricia auctores

c) *Acta societatis med. Hafn. 1787. Vol. I. p. 97.*

d) *Vid. Hist. nr. III.*

TES, SMELLIE, FRIED, LEVRET, ROEDERER,
 SAXTORPH, BAVDELOQVE, STEIN, PLENCK,
 omnes in eo consentiunt, quod partus, si
 magna pars placentae sese offerat, versio-
 sine mora terminetur; si vero minor tan-
 tum vna cum capite bene locato intrat por-
 tiuncula, naturae sit reliquendus. Optimum
 sane hocce esse consilium, et ego experien-
 tia sum edoctus, quippe naturae maxime
 consentaneum omni absque dubio est: quae
 eo ipso, quod vnice terminatione partus
 id, quod haemorrhagiam efficit, remoueu-
 tur, tolli quoque effectum, scilicet sanguinis
 fluxum in iis casibus, vbi naturae commissus
 est exitus eiusmodi partus, luculentissime
 probat. Eo vero magis miratu dignum vi-
 detur, et, ni auctoritas viri obesset, vix cre-
 dibile, quod cel. PYZOS in eo tractatu, qui
 inscribitur: *Memoire sur les pertes de sang,*
qui surviennent aux femmes grosses etc. et ad
 calcem libri eiusdem, cui titulus *Traité des*
Accouchemens Paris 1759 inuenitur, vbi vir
 in arte obstetricia sane princeps contra o-
 mnem experientiam, immo contra ipsam na-
 turam, non suadet solum, sed exemplis illu-
 strat

B

strat

frat consilium: tali in casu dilatando orificium vterinum, et saepius pertundendo velamenta pro continendo liquore amnii, ita, ut liquor effundatur, partum promouendi. Putat vir cel. et quidem maximo iure, obstetricationem ope versionis semper magis parturienti esse dolorificam, eandemque ob causam, si negotium partus sola natura absolui potest, huic semper laborem esse committendum; quod tunc eo tutius fieri potest, si placentae proxime incumbit caput, et quidem bono ad axin pelvis situ. Quonam autem modo, de situ capitis iusto, iudicium ferri possit, si palpationi eiusdem sese imponit placenta? non intelligo: cum iam difficillimum sit determinatu, an caput sit bene locatum, si exploratio per segmentum vteri inferius, ore vterino adhuc clauso, instituenda est. Verum est, caput praeuium certe tunc detegere possumus: ego vero confiteor, me nunquam iudicium, rebus ita se habentibus, ferre potuisse, quae nam capitis pars ea sit, quam apice digiti per segmentum vteri tetigi. Consilium quidem

dem dant cel. BOESSEL e) aliique, si sola exploratio vaginalis non sufficiat, manualemente in-
stituendi: credo vero equidem, non et ipsam hanc multum fore adiumento ad certitudinem maiorem adipiscendam ei, qui explorat, sed potius sanguinis fluxum adaucturam, quia immissione manus in vaginam non sanguis solum coagulatus e vagina remouetur, (a quo sanguinis fluxus interdum mechanice et ad tempus reprimitur,) sed etiam, irritamento sibi in vicinia oris vterini applicato, hoc adeo stimulari posse, vt inde maior haemorrhagia exoriatur. Si itaque constat, in eo casu, vbi placenta oblata est, non certum iudicium ferri posse de capitis legitimo situ, iam patet, nos operam non perdere solum, sed grauidam etiam vna cum fetu certae mortis periculo subiicere, si versionem negligimus. Quod vero idem vir clarissimus ait, se pertundendo vesicam pro continendo liquore amnii, nostro in casu, vterum ad contractionem stimulare, et quod a contracto vtero vasa sanguinem funden-

B 2

tia

e) *Grundlegung zur Hebammenkunst*, Altona 1753, S. 489.

tia coarctentur, verum quidem esse videtur: rem vero accuratius examinantibus, facile satisque constabit, quod, licet spatium vtero, remoto humore amnii, paretur ad contractionem, et re ipsa contrahatur vterus, nihilo minus tamen subsistat causa fluxus, fluxumque ipsum necesse fit augeri, quia, contrahente sese validius fortiusque fundo vteri, orificium magis magisque dilatari oportet, et, dilatato orificio vteri, patet haemorrhagiam augeri. Metuit porro vir doctissimus continuatam haemorrhagiam a praecipiti vteri exinitione, siquidem non pari velocitate vasa vteri claudantur. Concedendum omnino est, inanitioni substantiae saepe periculum inesse. Si autem infra recensendae encheireses omnes observantur, et ex his imprimis, quod levis fascia abdomini circumdetur, antequam operator incipiat, quam, si opus cenfer, paullum adstringit; aut si, secundum consilium cel. SMELLIE f), manus non prius vtero extrahitur, quam contractiones incipientes sentiun-

f) Vide ei. *Introductio ad artem obstet. germ.* ■ ZEIJER, -Altburgi 775. Sect. 3. Nr. 2.

tiuntur, hoc non metuendum cenfeo; et si nihilo minus profluuium iusto validius post partum ingruat, tunc sperare possumus, imprimis ab applicatis vtero interno frigidis acidulisue remediis, eum ad contractionem et coarctationem vasorum nos certe stimulatos esse. Consilium itaque illustrissimi viri ex nuper allatis caussis nunquam sequendum arbitror, immo ne in leuissimis casibus, vbi tantum modica pars placentae praevia est: lubentius aut sine turbatione naturae relinquere omnia, aut, si haec nimis tarda ageret, ne vires grauidae omnino consumerentur, et si adhuc fieri posset, versionem facere melius duxissem, quam dilatando os vteri, in illo casu, vbi ab ipsa dilatatione orificii haemorrhagia augetur, partus promouendi periculum facere. Pari paene modo in libro, qui tribuitur IVSTINAE SIGMVNDING) hoc in casu obstetricatio suaderetur. Consilium enim dat altera feminarum, inter sese de arte obstetricatoria colloquentium, alteri, vt acu obtusa longaque vesicam pro continendo liquore

B 3

amni

g) Die Königl. Preuss. und Churfürstl. Brandenb. Hof-
Webemuster, Berl. 1741. p. 215.

amni perforet, atque humores effluere faciat, quo facto a capite fetus apertura, acuta facta, dilataretur; et tali modo partum feliciter terminatum sese fere semper vidisse. Quid autem de hoc asserto sit statuendum, non est quod prolixius declarem, quia iam de hac re contra cel. PVZOS disserui. Dantur praeterea a variis varia consilia, et quidem remedia, quibus ante vtendum esse suadetur, quam ad partum arte absolendum sese accingat obstetricans. Sic a quibusdam laudantur adstringentia, et nominatim a celeb. PLENCK *h*) commendatur medicamentum ipsius ad sistendas haemorrhagias alias efficacissimum, tinctura nempe Cinnamomi. Aqua frigida in et externe applicata, spiritus vitrioli, reliquaque in aliis haemorrhagiis laudata sunt remedia, et imprimis tinctura Cinnamomi in vterinis; et applicari quidem in nostro casu possunt, (vbi tamen nullum datur certum remedium, quam in operatione,) licet non sperandum sit, aliquid veri emolumenti exinde nos esse captu-

h) J. L. PLENCK *Elementa artis obstetriciae*, Viennae 1781. p. 153.

capturos, quia omnibus, licet studiosissime adhibitis, fons atque origo sanguinis fluxus tamen immutata relinquitur. Quidam autem, vel ex ignorantia, vel a constitutione plethorica parturientis decepti, venaesecti-
nem, eandemque vel repetitam, applicare solent in quavis, ergo etiam in nostra haemorrhagia, quam facilius instituendam sibi persuadent, si tactu nondum, parumve tantum, detegatur apertum vteri ostium. Haec vero medicationis species admodum damnanda est, quia eiusmodi sanguinis emissionibus vires magis magisque, eo inprimis, quod copia sanguinis praeter necessitatem imminuitur, infringantur, quod postea per se nimis abunde fit. Ex omnibus hisce al-
latis patebit igitur, quod iam ante dictum est, si placenta ori uterino irradicata haemorrhagiam in partu facit, medicamenta nihil efficere, et vnicum tunc remedium in versione quaerendum esse. Tempus autem, quo operatio instituat, quod attinet, auctores et ex his ill. SAXTORPH *i*) praeceptor ad cineres vsque colendus, censent:

B 4

tam

i) Umriss der Geburtshülfe, Kopenh. S. 68.

tam diu expectandum esse, donec grauida iam animi deliquio laboret, aures tinniant et extrema frige fieri incipiant. Ex historia nr. III. vero tristi edoctus experientia credo: non semper hoc momentum esse expectandum, et, si tempus grauiditatis praeterlapsum sit, post primam haemorrhagiam validiorem, confestim obstetricationem incipi debere versione. Verum est, eo momento, vbi iam paene moribunda est mulier, versio facilius peragitur; in eo vero, quem indicaui, casu, eadem erat os vterinum duritie, quam antea, vbi primum eam exploraueram. Quocirca, si tales casus eueniant, ne momentum quidem versionem differendam esse optimum duco. Non possum denique praeterire consilium quorundam in arte obstetricia auctorum, qui suadent, in eo casu, vbi placenta tota ori vterino supertensa est, in medio eam digito perforare, et per foramen hocce fetum versione extrahere. Varia incommoda, talem obstetricationem prementia, v. c. quod placenta in medio crassissima sit, quod tali modo facile funiculus a placenta seiungi, indeque

deque valida haemorrhagia exoriri possit; quod membrana placentam vestiens, valde compacta, difficilisque sit perforatu; quodque demum multo magis ea methodus, vbi ad latus placenta ab utero abraditur, naturae videtur conueniens, quia non tam artificiosa est, quam haec: omnia damnationem methodi huius magis suadent, quam eiusdem commendationem.

Restat adhuc mihi, demonstrata necessitate citae versionis, quando oblata placenta haemorrhagiam excitat, breuiter encheireses ceteraque commonstrare, quae circa operationem faciendam adhuc notatu digna veniunt.

Si ergo haemorrhagia quaedam grauidae contingit, nil magis curae cordique huic esse debet, quam quod quiete maxima, vsque ad tempus partus incipientis, fruatur. Ob incommoda continui in lecto cubitus, tandem felici enixu fetus viui, largissime remuneratam se sentiet. Fieri si potest, optimum censeo, ad tempus omnimode praeterlapsae grauiditatis, si grauida continuo

B 5

lecto

lecto teneatur, et durante hoc tempore vitat, quae corpus animumue mouere possunt. Interea, quae ad partum requiruntur, res in promptu et in vicinia habeantur.

Simulac autem noua haemorrhagia exoritur, confestim imponatur parturiens lecto obstetricio *k*), quod tantae altitudinis sit, ut ad umbilicum obstetricantis sese eleuet; qualis est mensa obstetricia cl. SAXTORPHIO vsitata, cuius iconem vide in libro eius: *Introductio ad artem obstetricariam* *l*), danico idiomate edito. Hanc ego optimam varias ob causas habeo, eaque semper vsus sum.

Circumdet dein obstetricans abdomen grauidae, mantili longo, cuius fines ad latera dependent, ita ut his firmiter abdomini adstringi possit. Vtile saepius hoc est ad contractionem vteri iuuandam, et melius, quam impositio

k) Notandum autem omnino est, si obstetricans tum demum adueniat, quando grauida iam nimis exhausta est, tunc temporis illam non e lecto portandam esse, sed ipso in lecto versionem esse faciendam.

l) *Plan til Forelaesninger over Jordemoder, Videnstaben, Kiebenh. Th. 2,*

positio et impressio manuum in ventrem grauidae ab obstetricante eiusdemue adiutore. Obseruauit enim, praecipue inter enitendum, vel leuissimam a manu pressionem abdomini maxime dolorificam fuisse.

His obseruatis, imprimis vero, si grauidae iam vires frangi incipiunt, ad versionem sese accingat obstetricans, quam modo nunc indicando perficiat.

Introducatur manus per vaginam ad orificium vsque, et exploret, qua parte placenta adhaereat, vt et qua parte ab illo sit auulsa. Introductio manus per genitalia externa lentissimo modo fiat. Iubetur quidem conum ex digitis formare, et motu terebratorio immissionem perficere. Est autem methodus haecce valde dolorifica, quare melius duxi, quod quoque semper perfeci, manum perpendiculariter vaginae imponere, et leui digitorum diuaricatione, absque villo motu terebratorio, eam antrorsum premere, pollicem fortiter volae apprimendo. Tali modo facile infra arcum pubis manu ascendi potest. In vagina si manus iam ad

car-

carpum vsque est introducta, sine obstaculo ad os vteri venit; hoc pari modo apicibus digitorum dilatandum est, et quidem optime, dum medius digitus primo immittitur ori adhuc parum hianti, dein index et tum annularis et minimus. Digitis omnibus ad articulationem cum carpo immisissis, manus hucusque in pronatione habita nunc leniter in supinationem vertatur, simulque parum antrorsum versus moueatur, quo facto facile in caputem vteri introducitur. Videat vero obstetricans in dilatando ore vterino, qua parte placenta libera sit a margine oris, ibidemque hanc leniter ad latus reprimat.

Velamenta, quae liquorem amnii continent, hucusque, si fieri potest, illaesa seruata, nunc manu circumeat, vt per ea pedes inueniat: quo facto, super eum locum, vbi pedes adesse inuenit, eodem momento et velamenta dilaceret, et pedes arripiat. Idem est, si non ambos simul amplecti potest, vnum tantum prehendere.

Hunc tum in vaginam demittat, vt illi ligaculum imponat.

Manus

Manus altera *m*) dein sequatur pedem detractum, vt alterum quaerat, quo inuento, secundum praecepta artis versionem absoluat.

Fetus eductus quandoque iam valde debilitatus est. Cauendum vero, ne statim pro mortuo habitus ad latus ponatur. Omnia studiosissimo et indefesso labore ad eum excitandum applicentur, etsi post horae spatium nondum vitae signum ederet. Vidi enim exemplum, vbi neonatus fetus, post curatissimos eiusmodi labores non nisi post horae spatium, vitae prima signa cdebat, qui dein bonae valetudinis infans fiebat.

Matrem licet debilissimam vixque pulsus vestigium superstitem habentem, nihilo minus qua certe moribundam relinquere, humanitas vetat: exempla enim non desunt,

et

m) Contra extractionem fetus vno tantum pede, auctores id habent, quod fracturam ossis femoris, alterius pedis in vtero remanentis inde metuant. Non tam valde hoc metuendum esse censeo, et cum cel. **P V Z O S** saepius vno pede eduxi fetum, quod tunc felicissime perficere potui, si, educens ad nates vsque primam pedem, tunc totum fetum sensim sensimque in diametrum coniugatam aperturam inferioris peluis conuertii,

et debilissimas, maximeque viribus exhaustas, somno inprimis et praeter haec optimis analepticis atque neruinis, a praesenti medico adhibitis, seruatas esse. Placentam cum illi annexis membranis mox post partum eximendam credo, quia vterus largissimo sanguinis fluxu eo modo exhaustus, et hanc ob causam in expellendo tardus, hac re subleuatur, eique spatium ad contractionem paratur. Si autem ex atonia, educis iam secundinis, nondum sese contrahat vterus, et haemorrhagia etiam post finitum continuet partum, sine mora optima contra haemorrhagias, interne et externe commendata remedia applicentur: e quibus certissime non leuioris momenti et efficaciac sunt iniectiones frigidae, imprimis aceti aquae nupti, quae vola manus vacuo vtero, ad internam eiusdem superficiem, optime applicantur.

Ad illustrandum vterius partum, vbi placenta est oblata, eiusdemque obstetricationem, coronidis loco, sequentes liceat eiusdem affectu historias.

1) Die

I) Die 18. Ian. h. a. vxorem militis
adii parturientem, aetatis 38 annorum, iam
altera vice grauidam, staturae maioris, bo-
naeque ceterum sanitatis speciem prae se
ferentem. Caussa, quare ab obstetrice ad-
uocabar, erat haemorrhagia grauidae obor-
ta, quae inter dolores semper adaugebatur.
Quantum quaerendo experiiri poteram,
erat, grauidam iam ante 14 circiter dies
leui sanguinis fluxu vexatam fuisse, quem
vero eo, ab obstetrice dato, consilio, vt per
biduum sese tota quieta lecto haberet, feli-
citer curauerat ipsa. Hinc nulla exorta
est vltior haemorrhagia, et semper labores
domesticos perficere potuit. Hodie vero
hora prima post meridiem impetu vno sta-
tim post prandium vehementi dolore vexata
est, cum sanguinis fluxu largo concomitato;
rediit dein paene omni hora alter semperque
vehementior, ita, vt de partus appropinqua-
tione conuicta obstetricem aduocaret hora
circiter sexta vespertina. Quae simulac eam
vidit, me statim in auxilium vocat, nec ex-
plorationem ipsa suscipere ausa est. Adu-
eniens ego, inueniebam grauidam iam pulsu
debili

debili et satis exhaustam, quam statim, doloribus quia tum vacabat, circumspecte fel-
lae imposui. Hic, exploratione vaginali sus-
cepta, coagulati sanguinis plenam inueni
vaginam, quo remoto orificium vterinum
attigi ad duos circiter pollices dilatatum,
bene locatum nec obliquum, neque valde
durum, eique vero proxime supertensam
detegi placentam, totum pene ambitum,
quoad apertum erat os vteri, occupantem,
attamen anterius, versus arcum pubis, mar-
ginem placentae tetigi. Liquor amnii iam
cum sanguine ante horam erat effusus, quod
parturiens se percepisse ipsa referebat.
Quia inter explorandum, nouo dolore, no-
uaque haemorrhagia vexabatur, statim ver-
sionem incipiebam. Dextae manus igitur
digitis, primo placentam paullo magis, vbi
iam seiungi incipiebat, soluebam, ita vt
paullum dilatando orificio vterino facile ad
vteri cauum vsque venire possem. Pro-
ximum, quod mihi obueniebat, erat occiput,
fetumque praeterea bonum naturalemque
situm habentem experiebar, qui, ni placenta
obfuisset, quoque sola adiutrice natura nasci
po-

potuisset. Ad pedes fetus in fundum igitur
 vteri ascendenti nullae intricaciones mem-
 brorum fetus oblatae sunt, nisi quod brachia
 nuchae imposita haberet. Facili itaque nego-
 tio l. a. operationem perficere, et pedibus pre-
 hensis ambobus fetum educere potui viuum
 vegetumque; quo vero educto, dum paullo
 post exploratione abdominali contractiones
 fundi vterini incipere sentiebam, et leuibus
 in funiculo tractionibus secundinas eximere
 tentabam, hic tenerrimus sese a placenta
 separauit: manum igitur de nouo intrödu-
 cere debebam ad placentam eximendam,
 simulac autem haec educta erat, omnis hae-
 morrhagia cessabat.

Puerperae, 'exhaustae viribus, potio-
 nem analepticam propinabam, et lecto cale-
 facto mox imponere iubebam. Naturae
 integritas mox vires suas medicatrices cum
 conaminibus meis coniunxit, ita vt post 4
 hebdomades rursus officio fungi, atque neo-
 nato suo vbera praebere posset; neque post-
 ea vlllo modo aegrotauit.

C II) Ab

II) Ab obstetrice ad vxorem viri pauperis d. 25. Martii a. c. hora 2. nocturna in auxilium ob haemorrhagiam grauem et ipsi immedicabilem vocabar. Adueniens inueni feminam 30 annorum, defatigatam iam valde, cui quoque pulsus admodum ob haemorrhagiam perpeffam validam debilis factus erat. Dolores ante bihorium aduenierant, et sanguinis fluxus indefere absque intermissione continuauerat. Iam mensae obstetriciae illam imposuerat obstetrix. Hic quoque ad illam, iam suspicans placentae oblationem huius haemorrhagiae esse causam accedebam, et exploratione ipsa instituta memet non fefellisse comperiebam. Vagina erat coagulati sanguinis plena, orificium magnitudinis eius vt 2 digitorum immiissionem admittere posset, mólle et tenue. Ex orificio autem in vaginam dependebat pars placentae, quae circiter erat voluminis pomi dimidiati maioris, et, ad latus huiusce placentae portionis, vesica humorem amnii continens, quae vero aquis non erat valde tumida, nec tamen per hanc et multo minus per placentam potui digitis attin-

attingere certam quandam fetus partem. Ex omnibus hisce, imprimis vero ex magna debilitate grauidae, cum versione festinandum esse duxi, vt matris fetusque vel alterutrus tantum vitam seruarem. Illaesis tunicis itaque facile in cauum vteri peruenire potui, et tunc vola manus totum ouum ambiebam, donec pedes, qui in dextro latere fundi vterini locati erant, detegebam; nunc vna perfringebam tunicas et arripiebam pedes, quos statim deorsum versus extrahere conabar. Inter extrahendum vero alter digitis meis elabebatur, quo coactus eram, primum tantum primo deducere solum. Circumposito deinde supra malleolos educti pedis ligaculo, sinistra manu adscendi, et facile alterum pedem supra cristam pubis inueniens, hunc pone alterum deduxi. Ambobus pedibus dein fetum lege artis extricare studebam, qui hoc in casu transversalem habuit situm. Postquam autem ad clunes vsque eduxeram fetum, nouum exoriebatur impedimentum, et quidem a funiculo vmbilicali, quippe qui tractionibus resistebat, nec vilo modo e loco intra cru-

ra ad latus dimoueri potuit. Coactus igitur eram funiculum dissecare, quod quoque inter duas ligaturas, antea illi circumpositas, perfeci. Tum omnia feliciter cedebant, facile brachia extricabam, et ad collum vsque fetum eduxi. Nunc in conspectum venit causa remoratoris, quae erat funiculus collo circumpositus, caput dein mox eximere potui; quo enixo foetus in lucem edebatur, qui post balneum in aqua tepida mox viuum se esse clamore manifestabat.

Puerpera quoque haud paullo post adhibitis neruinis et roborantibus, pristinam recuperauit valetudinem, et puerperium habuit felix.

III) Die imo Aprilis h. a. ad uxorem fabri lignarii vocatus sum, ob grauem parturienti subortam haemorrhagiam. Adueniens ibi comperiebam, iam a tribus circiter hebdomadibus grauidam per interualla Iei laborasse haemorrhagia, ex qua vero nullum diuinauerat periculum, quia mox
sponte

sponte sedata erat. Hodie vero ante biliorum exortum est tam validum sanguinis profluvium, quod nunquam tanta antea saevierat vehementia. Parturiens erat mulier 33 annorum, plethorica et obesa, atque iam ante 8 annos semel pepererat. In lecto cubantem eam statim explorabam, quae ipsa partum appropinquare credebat. Vagina erat coagulati sanguinis plena, quo remoto orificium vteri attingi, quod adhuc erat durissimum, nec plus quam adeo apertum, ut vix apicem digiti collo intromittere potuerim. Segmentum autem vteri inferius, nullo modo tensum, ut a capite solet, reperiebam. Haemorrhagia nunc cessauerat, quiesca erat aegra, pulsusque minime debilis, immo potius, ut inter dolores aut post eosdem solet, aliquomodo durus tensusque. Viribus grauidae eo modo nondum fractis, censebam, maiorem emollitionem et dilatationem oris vterini expectari posse. Nil igitur magis illi maritoque inculcabam, quam quod quietissima in lecto sese habeat et noua suboriente haemorrhagia

rhagia me aduocandum esse sine mora iubebam.

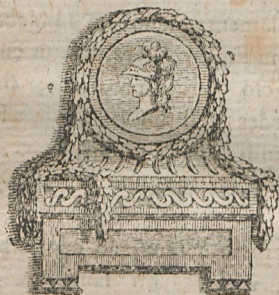
Per biduum deinde, quotidie tribus vicibus eam adiens, nullas a statu descripto aberrationes obseruare potui, nec noua exorta est haemorrhagia.

Tertio vero die noua, priori validior, haemorrhagia oriebatur: statim aduocatus, parturientem videns, pulsum inueni debilissimum, sudorem pinguem faciei, et motus quosdam conuulsiuos anguli oris. Vaginalem vero faciens explorationem, orificium vteri, vt ante triduum, inueni, neque vlllo modo duritiei vel leuissima mutatio tactu erat detegenda. Fieri nunc autem non potuit, vt versio diutius protraheretur, imprimis cum grauida quouis momento lipothymiae proxima videbatur. Non mutationem situs in lecto, portationemue ad mensam obstetriciam suscipere ausus sum, sed, licet mihi hoc molestias maiores faceret, versionem in lecto perficiendam sum aggressus. Dextram manum
primo

primo introduxi, et, quoad vires finebant, digitis huius manus dilatare tentavi durissimum hoc os vteri, quod vero tam valide restitit, vt mox haec manus defatigaretur. Confestim vero, ea extracta, sinistram introduxi: qua paullo post supinata manu cauum intrabam. Sine dubio valida resistentia oriebatur a placenta, quae tota quanta irradicata erat ori vterino. Circum illaesa velamenta manu tum ambiebam. Caput erat in sinistro latere, et fetus cum genibus orificio vterino proximus; sine mora supra pedes vetricam perfregi, liquorem amnii emisi, pedes prehendi, et his celeriter fetum eduxi viuum vegetumque.

Puerpera autem, ab operatione, durante qua maximam sanguinis copiam, praesertim inter dilatationem orificii, amiserat, qui continuante tiuo paene semper mihi obuiam veniebat, in animi deliquium decidebat, durante quo autem motus conuulsui anguli oris continuabant, sudor frigidus iam extrema occupare incipiebat, haemorrhagia autem cessabat. Porrexi
qui-

quidem neruina et reliqua vſitata remedia,
omni tamen absque ſucceſſu: nam hoc in
ſtatu per horam manebat, qua delapſa,
ſumma inquietudo oriebatur, iactatio in
lecto, mentis alienatio, et paullo poſtea
ipſa mors ſubſecuta.

Ua 3991 b

X 2309089

DE
PLACENTA PRAEUIA
IN PARTV

CONSENSV
GRATIOSI MEDICORVM ORDINIS
IN REGIA VIADRINA
GRADVM DOCTORIS MEDICI-
NAE ET CHIRVRGIAE

CAPESSVRVS

D. XI. IANVAR. CIDI³CCXCI.

DISPVTABIT

ANDREAS GEORG. ALEXAND. KOELPIN
GRYPHISWALDIA - POMERANVS.

TRAIECTI AD VIADRVM,
E TYPOGRAPHEO APITZIANO.